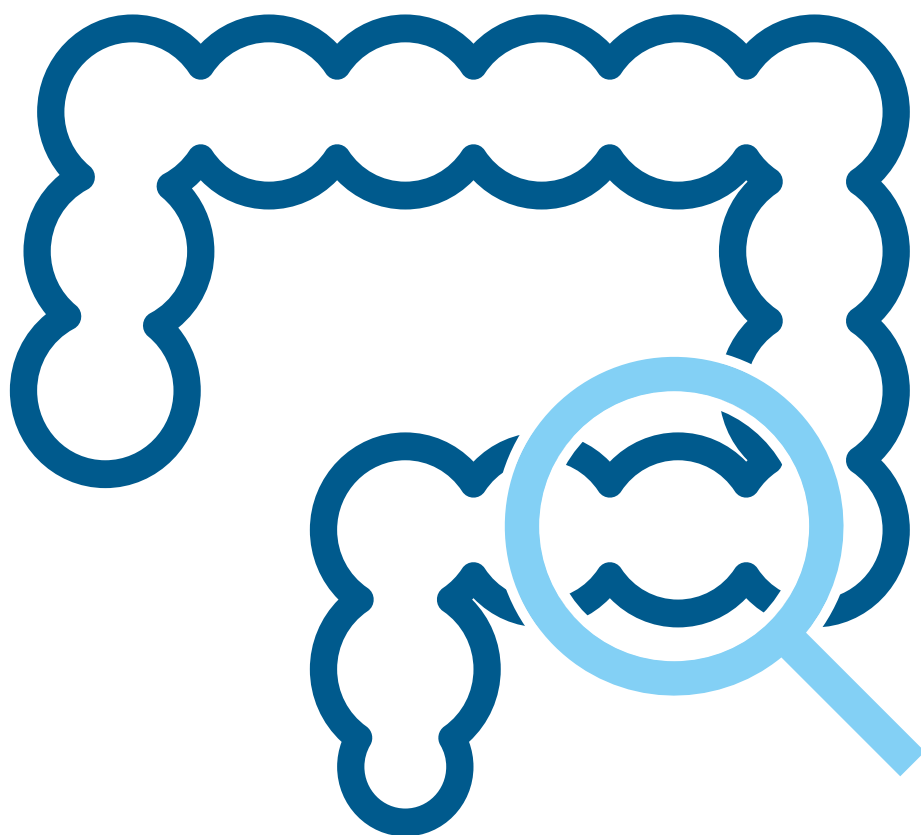

SUNDHEDSSTYRELSEN

Tilbud om screening for kræft i tyk- og endetarm

Tilbud om screening

Hvert år rammes ca. 5.000 danskere af kræft i tyk- og endetarm, heraf er de fleste over 50 år. Du er mellem 50 og 74 år og bliver derfor tilbudt screening for kræft i tyk- og endetarm.

I denne pjece kan du læse mere om tilbuddet, så du kan få et bedre grundlag for at beslutte, om du ønsker at tage imod det eller ej.

Sundhedsstyrelsen anbefaler screening for tyk- og endetarmskræft ud fra en samlet vurdering af gavnlige og skadelige virkninger, men det er vigtigt, at du træffer dit eget valg.

Hvis du allerede er i et behandlings- eller kontrolforløb for sygdom i tyk- og endetarm, skal du tale med din læge om, hvorvidt dette tilbud om screening er relevant for dig.

Hvis du IKKE ønsker at tage imod tilbuddet om screening for tyk- og endetarmskræft, kan du altid framelde dig på: www.sundhed.dk

Fortryder du frameldingen, kan du til enhver tid tilmelde dig igen. Hvis du framelder dig, påvirker det ikke dine muligheder for senere undersøgelse og behandling.

Hvad er screening for tyk- og endetarmskræft?

Screening for tyk- og endetarmskræft er en undersøgelse af mænd og kvinder, der ikke har symptomer på tyk- og endetarmskræft. Formålet er at finde sygdommen tidligt, så behandlingsmulighederne er bedre og færre vil dø af kræft. Screening er ikke det samme som en fuld udredning for tyk- og endetarmskræft.

Selvom man bliver screenet, kan man alligevel godt have eller få tyk- og endetarmskræft. Derfor skal du altid gå til læge ved symptomer.

Sådan foregår screeningen

Undersøgelse af din afføring

Screening for tyk- og endetarmskræft består i, at du indsender en afføringsprøve, som undersøges for tegn på usynligt blod. Hvis der ikke findes tegn på blod i din afføringsprøve, vil du modtage et tilbud om at få taget en prøve igen om 2 år.

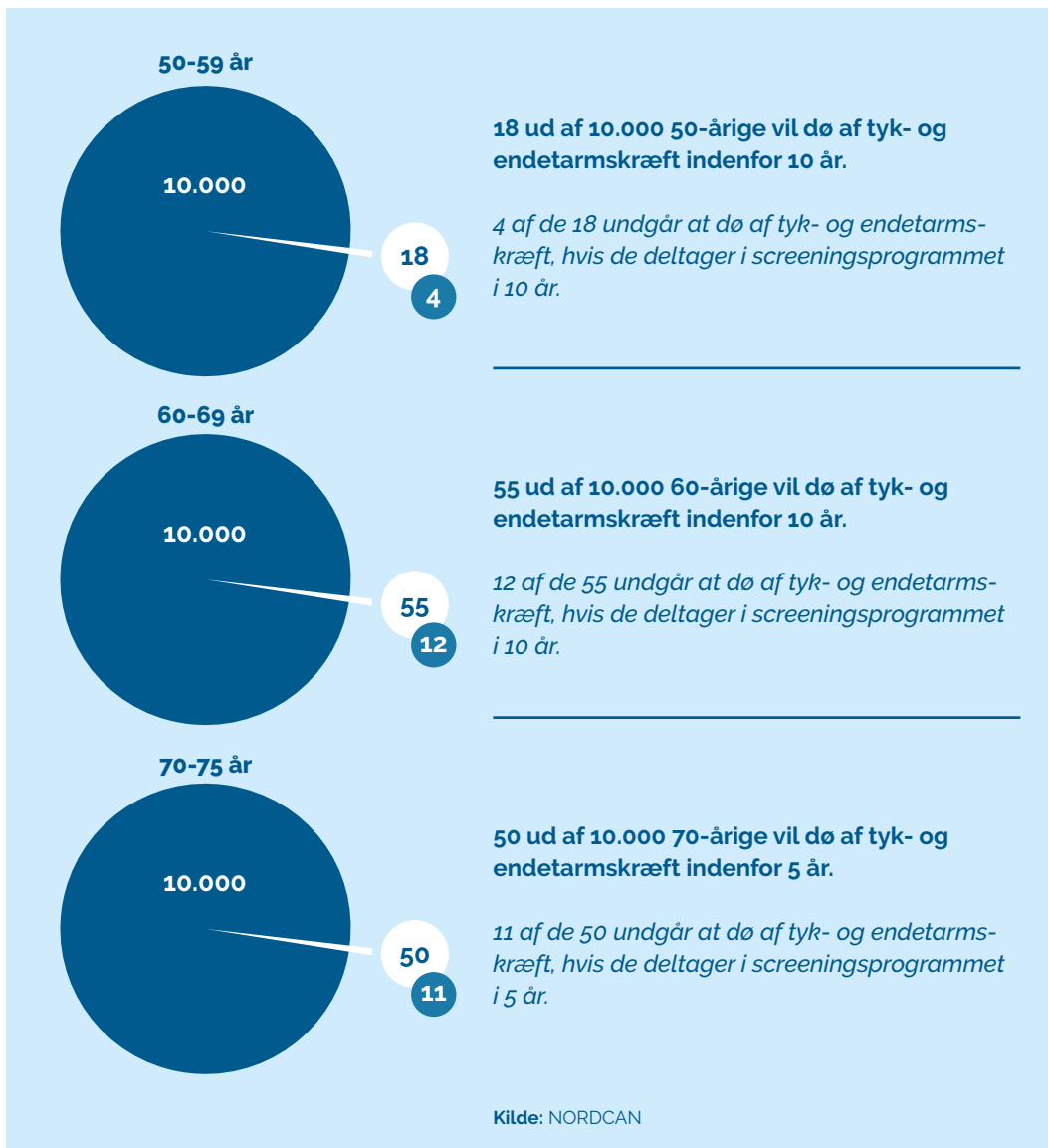
Kikkertundersøgelse

Viser din prøve, at der er tegn på blod i afføringen, bliver du tilbudt en kikkertundersøgelse af tyk- og endetarm. Den region, du bor i, skal sikre, at du får tilbudt en undersøgelse, der ligger senest 14 dage efter undersøgelse af afføringsprøven.

Kikkertundersøgelsen kan vise, om du har kræft eller polypper (udvækster på tarmen), der kan udvikle sig til kræft. Før kikkertundersøgelsen skal du udrense tarmen med afføringsmiddel. Hvis du siger nej til kikkertundersøgelsen, vil du stadig få tilbudt undersøgelse af en afføringsprøve efter ca. 2 år.

Hvad er min risiko?

Hvert år rammes ca. **5.000** danskere af tyk- og endetarmskræft. De fleste er over 50 år. Knap **1.800** dør hvert år af sygdommen.

Din risiko for at få tyk- og endetarmskræft er større

- Jo ældre du er
- Hvis du har tyk- og endetarmskræft i familien
- Hvis du spiser fiberfattig kost og meget rødt kød
- Hvis du er overvægtig
- Hvis du ryger eller har et stort alkoholforbrug

Fakta om screeningen

Hvis 10.000 personer deltager i én runde af screeningsprogrammet, sker der følgende:

9.540

får besked om, at der ikke er tegn på blod i afføringsprøven. 16 af disse vil alligevel senere få påvist tyk- og endetarmskræft

460

får besked om, at der er tegn på blod i afføringsprøven og bliver derfor tilbudt en kikkertundersøgelse

– 17

får påvist kræft i tyk- og endetarmen ved kikkertundersøgelsen

– 109

får påvist polypper med moderat eller høj risiko for at udvikle sig til kræft

– 151

får at vide, at de ikke har kræft eller risikopolypper, selvom der var tegn på blod i afføringsprøven

En får en alvorlig komplikation, som for eksempel hul på tarmen, blødning eller blodansamling i tarmvæggen. Der er ekstremt lille risiko for, at man kan dø af komplikationer til kikkertundersøgelsen.

Kilde: Dansk Tarmkræftscreeningsdatabase årsrapport 2021

For og imod screening

Hvad taler for screening?

Lavere dødelighed af tyk- og endetarmskræft

Opdages kræft i tidlige stadier, er der bedre behandlingsmuligheder. Ved at deltage i screeningsprogrammet kan du nedsætte din risiko for at dø af tyk- og endetarmskræft.

Skånsom behandling

Hvis kræften opdages tidligt, er der bedre mulighed for, at du kan behandles med skånsomme kirurgiske teknikker, og du har mindre risiko for at skulle have medicinsk behandling for kræftsygdommen.

Hvad taler imod screening?

Bekymring og falsk alarm

Selvom afføringsprøven viser tegn på blod, er det ikke sikkert, at du har kræft eller anden sygdom i tyk- og endetarm. Årsagen kan for eksempel være en blødning fra en rift eller hæmoride. Derudover kan tiden, mens du venter på svar, give frygt og uro.

Falsk tryghed

Selvom afføringsprøven ikke viser tegn på blod, kan du alligevel godt have eller få kræft i tyk- og endetarm.

Ubehag

Nogle oplever ubehag ved skulle tage en afføringsprøve. De fleste har gener ved udrensning og kikkertundersøgelse, men det er forskelligt, hvor stort ubehaget er.

Overbehandling

Undersøgelserne kan påvise kræft, der i nogle tilfælde ellers ikke ville have vist sig i din livstid. Undersøgelserne kan også påvise polypper, der ikke vil udvikle sig til kræft. Ved deltagelse i undersøgelserne risikerer du dermed at få unødvendig behandling, som i sjældne tilfælde kan give skadevirkninger.

Undersøgelser ved mistanke om kræft

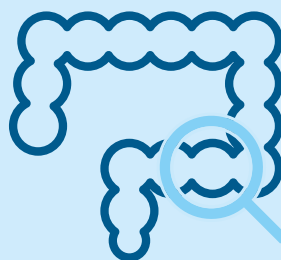
Hvis din prøve viser, at der er tegn på blod i afføringen, bliver du tilbudt en kikkertundersøgelse af hele tyk- og endetarmen.

Der er tre mulige svar på undersøgelsen:

1. Du har hverken kræft eller polypper: Enten blev din tyk- og endetarm fundet helt normal, eller også fandt man en anden, ufarlig årsag til blødning, for eksempel en hæmoride. Din risiko for at udvikle tyk- og endetarmskræft vil være meget lille. Derfor vil der gå otte år, før du igen tilbydes undersøgelse af en afføringsprøve, hvis du til den tid er under 75 år.
2. Du har polypper: Hvis der findes polypper i din tyk- og endetarm, vil man tilbyde at fjerne dem ved kikkertundersøgelsen. Polypperne vil blive undersøgt for celleforandringer, og du vil blive tilbudt kontrol afhængig af undersøgelsesresultatet.
3. Du har kræft: Hvis der findes kræft i tyk- og endetarm, vil du blive tilbudt at komme i et hurtigt og tilrettelagt udrednings- og behandlingsforløb ("kræftpakke").

Symptomer på tyk- og endetarmskræft

- Ændret afføringsmønster
- Tarmen tømmer sig ikke ordentligt
- Uforklarlig træthed
- Mavesmerter
- Blod eller slim i afføringen
- Vægttab uden grund

Hvor kan du få hjælp

Din region

Har du spørgsmål til screeningen, så kontakt den region, du bor i. I invitationen kan du se, hvem du skal kontakte.

Din læge

Hvis du har symptomer på tyk- og endetarmskræft, bør du altid kontakte din praktiserende læge for at blive undersøgt. Det gælder også, selvom du deltager regelmæssigt i screeningerne.

Du kan læse mere om kræft i tyk- og endetarm, screening og talldata, der er nævnt i denne pjece på Sundhedsstyrelsens hjemmeside: www.sst.dk/screening.

Sundhed for alle ♥ + ●